

RACHEL CUSK'DAN 'ÖVGÜ'

Kimse aynı kalmaz, değişir!

Rachel Cusk, *Övgü*'de kişinin kendisi olması ya da olmaması çevresinde eşitsizlikleri, politik kaygı ve kavgaları, yanılğı ve yanılısamları sorguluyor...

DENİZ YILMAZ

Rachel Cusk, yaşamıyla kurmacayı birleştiren; tam anlamıyla otobiyografik olmayan, daha çok ana ve yan karakterler aracılığıyla bireyler arasındaki ilişkilerin derinine inen bir romancı. Türkçeye çevrilen *Çerçeve ve Geçiş*'in ardından gelen *Övgü*'yle merkezinde Faye isimli karakterin yer aldığı üçlemeyi tamamlayan Cusk, yeni kitabında yine kişilerin hayatı, anlatıları ve ilişkileri üzerinden yaşamın olduğundan nasıl başka şekilde algılanıp gösterilebileceğine dair bir kapı aralıyor.

Cusk, Faye'nin bir yolculukla başlayan bu yeni "macerasında", âdeta kendisine gönderme yaparcasına edebiyatın yaşamdaki konumu, yayın dünyası, çevirmenle-

rin hâli, aile, evlilik ve özgürlük gibi meselelerden hareketle bir anlatı oluşturuyor. Başka bir deyişle roman içinde roman ve öyküler kurguluyor.

Faye'nin karşılaştığı kişilerle sohbeti şeklinde gelişen ve genişleyen romanda Cusk, kadın ve erkek rollerine dümen kırınca hem başkarakterin hem de kendisinin gündelik hayata bakışına, geçtiği yollara, kırgınlıklara ve yeni başlangıçlara hazır olup olmadığına ilişkin cümleler okuyoruz.

Satır aralarında Faye'nin geçmişi ve bugünüyle ilintili kimi verilere rastlasak da derinlemesine bilgi sahibi olamıyoruz. Bunun yerine erkek egemen dünyada kadının yeri, kadınların bu hakikatle baş etmesi ve ya edememesi öne çıkıyor diyaloglarda ve karakterlerin zihin seslerinde.

CUSK'IN EDEBİ BAŞARISI

Söz konusu anlatıya Avrupa'daki çeşitli ve politik çekişmelerin yanı sıra

İngiltere'nin kendisine has siyasi ortamı ve elbette güncel sorunu Brexit de dahil oluyor.

Tabii bunlar, Cusk'ı temadan uzaklaştırmıyor; romanın isminin "Övgü" olmasının bir esprisi var: Başka biri olmaya çabalarırken veya öyleymiş gibi davranırken kazanılan ödüller, işitilen övgüler ya da kaybedilenler Faye'nin düşünüp dilinden dökülenlerin özü hâline geliyor. Başka bir söyleyişle görünen ve hakikat arasındaki ilişki ya da belli belirsiz sınır, bunun hayatın ve iletişimin rotaşını çizdiği *Övgü*'nün esas meselesi.

Cusk'ın kişinin kendisi olması ve olmaması etrafında eşitsizlikleri, politik kaygı ve kavgaları, yanılğı ve yanılısamları yerleştirdiğini de söylemek gerek.

Övgü, bir anlamda giriş (*Çerçeve*) ve

Rachel Cusk

gelişmenin (*Geçiş*) ardından gelen sonuç bölümü gibi. Cusk, üçlemeyi bitirirken Faye'nin ağzından kişiliğin, ilişkileri algılamının, yönetmenin ve anlamlandırmanın asla olduğu yerde kalmayacağını; olumlu ya da olumsuz yönde değişeceğin ortaya koyuyor.

Kendisini bir başkası gibi anlatması ya da benliğini bir başkasınıninkine dönüştürmesi ise Cusk'ın edebî başarısı olarak görülmeli *Övgü* (ve üçlemenin öteki kitapları) okunurken. ■

Övgü / Rachel Cusk / Çev: Lâle Akalın / Yapı Kredi Yayınları / 142 s. / 2019